

Helle Thorning-Schmidts grundlovstale

Taler

Helle Thorning-Schmidt
Statsminister

Dato

5. juni 2014

I dag for 70 år siden stod de allieredes øverstkommanderende, Dwight D. Eisenhower, overfor en skæbnesvanger beslutning.

Skulle han udskyde landgangen i Normandiet endnu en dag og måske helt miste overraskelsesmomentet? Eller skulle han stole på de vejrudsigter, der lovede en kortvarig opklaring?

Eisenhower valgte det sidste.

Og i løbet af natten til den 6. juni 1944 blev den største invasionsstyrke verden nogensinde har set sendt af sted.

Blandt dem var godt 800 danske søfolk.

Knud Jensen var én af dem.

Han sejlede i amerikansk tjeneste og hans opgave var at føre en gammel damper lastet med sand så tæt på Omaha Beach som muligt. Der skulle den så sænkes og bruges i de kunstige havneanlæg, som var afgørende for at landsætte tropper og materiel.

Dét han mødte på stranden glemte han aldrig. Tusindvis af unge mennesker døde den dag. Familier mistede sønner, ægtefæller, brødre og fædre. Mennesker mistede deres tro på, at der gives en højere mening. Da dagen var omme var stranden farvet rød.

Som han senere sagde:

”Man kan ikke forklare det – det er noget, der ikke er værd at se på, det er

frygteligt.”

Det kan vel næppe siges mere præcist.

Men ofrene den dag var ikke forgæves. Invasionen blev begyndelsen på enden for nazismen i Europa. Kampen mellem ret og uret fandt den eneste rigtige sejrherre: demokratiet.

Krigssejlerne indsats føjede sig til modstandskampen herhjemme og var med til at sikre, at Danmark indgik i kredsen af allierede.

Da krigen ramte os var godt 6.500 danske søfolk i enten neutrale eller allierede havne.

Ni ud af ti af dem valgte at søge ind i britisk tjeneste. Det var på det tidspunkt den korteste vej for dem til at kæmpe for at Danmark atter kunne blive frit.

Eller som styrmand, Anders Hansen, skrev: »Jeg har stillet mig paa de Allieredes Side, da jeg mønstrede om Bord i Hongkong. De Allieredes sag er min Sag, og jeg er fuldt ud i Kamp med Tyskland.«

De danske søfolk ventede længe før de igen kunne sejle under Dannebrog. Men juledag 1943 kunne danske skibe i allieret tjeneste hejse det danske flag. En mærkedag i vores fælles historie.

Over 1.000 af de danskere som meldte sig til kampene på havene kom aldrig hjem.

Vi skylder dem, modstandsbevægelsen og vores allierede den største respekt og ydmyghed.

Og vi skylder dem, at vi aldrig tager vores frihed og demokrati for givet.

Jeg vil gerne bruge denne grundlovsdag til at sende en hilsen og tak til de danske krigssejlere. Jeg ved flere af dem i morgen deltager i den store fælles mindehøjtidelighed i Normandiet.

Det siger meget om Europa, og det vi lærte af krigen, at det ikke kun er

repræsentanter fra de allierede som vil højtideligholde dagen. Tyskland vil stå side om side med sine tidligere fjender. Veteraner fra begge sider vil mindes deres faldne.

Vi har med fælles indsats overkommet de skel, som blev skabt gennem de seneste århundredes store krige. Kontinentet er helt. Og aldrig tidligere har demokratiets rødder været så stærke, som de er i dag.

Danmark er et af de lande i verden, som har haft de bedste og mest fredelige erfaringer med indførelsen af folkestyre. Og det skal vi være taknemmelige over. En af vores grundlovs største styrker er, at vi på tværs af de politiske skillelinjer er enige om netop den.

Der er meget vi er uenige om, men vi anerkender de fælles spilleregler. Når stemmerne er talt op, er de talt op. Der er kun én statsminister et flertal i Folketinget peger på. Vi kan slås om den frie og lige adgang til sundhed. Vi kan være modstandere af, at der skal gives ufinansierede skattelettelser. Men vi er enige om, at de helt basale frihedsrettigheder for borgerne er uomstøtelige.

Og selv om der altid er nogen, som mener, at demokratiet er i krise, vil jeg som statsminister have lov til at glæde mig over, at vi ved kommunalvalget oplevede en stigning i stemmeprocenten. Og jeg glæder mig over, at vi i Danmark er et af de lande hvor flest deltager til Europa-parlamentsvalget.

Det danske demokrati har det godt. Det skyldes først som sidst, at den danske befolkning værner om det. Og derfor er grundlovsdag en glædens dag.

Vi er mange, som forbinder grundloven fra den 5. juni 1849 med noget særligt dansk. Det er kun delvist rigtigt. Jovist, findes den ikke i andre udgaver i verden. Den er ikke skrevet af efter vores naboer. Den er vokset ud af lange debatter, kampe og konflikter. Og den er ændret markant undervejs.

Alligevel kan man ikke forstå ånden i grundloven uden at kende dens tilblivelse, og den verden den blev skabt i.

I 1848 oplevede Europa en bølge af revolutioner.

Enevældens og aristokratiets verden faldt under presset fra et stærkt og

selvbevidst borgerskab godt hjulpet af en spirende men forarmet arbejderklasse. Fra Sicilien til Sjælland hørtes kravene om lighed for loven, om retten til at tale frit, om retten til medbestemmelse og om et opgør med standsprivilegier.

I flere af Europas hovedstæder gik borgerne i åbent oprør på gaden. Men langt, langt de fleste steder blev de slået ned af en reaktionær statsmagt. I Paris, der var Europas epicenter for social uro, besluttede man efterfølgende at rive den gamle by ned og bygge en ny op med brede og lige veje.

På den måde kunne regimets kanoner hurtigst og mest effektivt slå en oprørske folkemængde ned.

Man kan sige meget om det moderne København. Men byen er ikke anlagt til at forsvare sig mod sine egne borgere. Selv om mange trafikanter sikkert kan få den tanke om morgenen.

Danmark var et af de få lande, hvor det store europæiske revolutionsår, 1848, rent faktisk banede vejen for en fredelig overgang til demokrati. Borgerskabet, kongemagten, bønderne og adelen fandt ind til et politisk kompromis. Viljen til at nå til enighed, var større end viljen til at vinde for enhver pris.

Det har vi nydt godt af lige siden.

Nå ja: Undervejs fik den brede befolkning også stemmeret. Selv vi kvinder kom med på vognen for 99 år siden. Men ud fra en hver tænkelig dimension er Danmark et gammelt og rodfæstet demokrati.

Derfor hører vi også hjemme i det europæiske samarbejde. Danmark hører hjemme i Den Europæiske Union.

Vi har nu været med i lidt over 40 år. Der er sket meget siden. Da vi blev medlemmer gik fællesskabet fra seks til ni lande. I dag er der 28. Og flere ønsker at følge trop.

Det var ikke en let beslutning. Den skulle modnes gennem mange års analyse og debat. Og det var klogt. For rammerne om vores politiske liv bliver påvirket af at indgå i så tæt et samarbejde med landene omkring os.

I mit verdensbillede vil det altid være en fordel for Danmark, at vi er med til at træffe beslutninger, som påvirker os selv.

Når man kigger på Europas historie, er der ikke noget nyt ved, at de store har meget at skulle have sagt. Det nye er, at de små lande også har en stærk stemme. At vi stemmer om tingene i stedet for at slås. Og at de beslutninger vi træffer forpligter os alle sammen. Både store og små.

Vi er med til at løse grænseoverskridende problemer.

Uden EU vil kampen mod forurening være næsten håbløs. Uden EU vil kampen for at undgå en klimakatastrofe være endnu vanskeligere end den er i forvejen. Og uden EU vil kampen mod grænseoverskridende kriminalitet stoppe – netop ved grænsen – og ikke som nu hvor vi arbejder sammen for at give de kriminelle kamp til stregen.

Gennem Det Indre Marked har danske virksomheder adgang til de vigtigste nærmarkeder. Det sikrer arbejdspladser.

Vores unge rejser ud for at studere og arbejde. Det giver dem færdigheder og muligheder ingen generationer før dem har haft.

Og helt grundlæggende: Uden EU ville freden mellem landene i Europa ikke være så grundfæstet, som den er i dag.

Dem, der mener, at Danmark ville være bedre stillet udenfor EU eller skal søge en mere løs tilknytning skylder fortsat at opstille et reelt alternativ.

Vi, der går varmt ind for det europæiske samarbejde, må aldrig begå den fejl at sige, at EU er perfekt og uden mangler. For det kan det dårligt være, når 28 lande skal være enige.

Der vil altid være en debat om der er for meget eller for lidt samarbejde? Om hastigheden er for høj eller for lav? Ja, hvor skal det hele ende?

Sandheden er, at der ikke gives et skrāsikkert svar. For det gøres der sjældent i politik.

Det forstod den socialdemokratiske statsmand, Jens Otto Krag, bedre end nogen anden. Dagen efter folkeafstemningen i 1972 slog han da også fast, at:

”De europæiske Fællesskabers udvikling er ikke fastlagt en gang for alle. Det fremtidige samarbejdsmonster og de opgaver, som vil blive taget op i EF, vil være bestemt af styrken af de forskellige sociale og politiske kræfter, der gør sig gældende i de enkelte medlemslande.”

Jeg er enig.

Den største udfordring vores generation har mødt er uden tvivl den voldsomme økonomiske krise. Den værste siden anden verdenskrig.

I Danmark. Såvel som i Europa.

Virksomheder har drejet nøglen om. Mennesker som så frem til en tryk alderdom så deres opsparing forsvinde som dug for solen. Tusinder og atter tusinder har mistet deres arbejde.

Særligt de unge er blevet hårdt ramt.

Vi står med en reel risiko for, at en generation af unge ikke får et rigtigt fodfæste på arbejdsmarkedet.

Det må ikke ske, og vi socialdemokrater kæmper med al den styrke vi har for, at de unge igen får en vej ind i arbejdslivet.

Vi investerer i uddannelse. Vi investerer i mennesker.

Og langt om længe tyder meget på, at hjulene i europæisk økonomi igen er begyndt at dreje hurtigere.

Det gælder også i Danmark.

Vi er kommet ud af det skærpede økonomiske opsyn fra EU, som den tidligere regering fik os ind i. Arbejdsløsheden er den laveste i fire år. Vi er tilbage på sporet.

Undervejs har EU fået skylden for både det ene og det andet.

Det europæiske samarbejde blev først bebrejdet, at kravene til medlemslandene var for vage og upræcise. Hvorfor greb man ikke ind overfor den store gældsætning? Hvorfor var man ikke hårdere ved en finansiel sektor?

Da krisen kradsede, fik EU så ansvaret for, at de enkelte medlemslande skulle stramme op og spare. Og nu hed det sig, at kravene til den finansielle sektor var for barske.

Så på én og samme tid har kritikerne hævdet, at EU har været for slap og for skrap. På én og samme tid bestemt for lidt og for meget. På den måde får man jo altid ret.

Men faktum er, at det er medlemslandene, der har ansvaret for deres økonomiske politik.

Har et land valgt at være medlem af euroen – så stiller det naturligvis krav om at være i samklang med dem, man deler møntfod med.

Når et bredt flertal i Folketinget holder fast i de enorme fordele, som den faste kronekurs giver dansk økonomi, så har det også konsekvenser.

Men valget er vores eget. Ikke andres.

Og så er vi tilbage til folkestyret.

For vi folkevalgte svigter vores opgave, hvis vi bøjer nakken og siger, at det alligevel er nogle andre, som træffer beslutningerne.

Vi fralægger os ansvaret, hvis vi ikke tager de vanskelige beslutninger i tide. Også selv om det er upopulært og giver både blå og røde mærker på den korte bane.

Derfor står jeg også ved den retning regeringen har sat.

Krisen har vist, at vi her i Danmark har evnet at finde vores egen solidariske vej.

Vi har bragt balance på de offentlige finanser samtidig med, at vi i de

kommende år får råd til at investere i velfærden.

Vi har givet skattelettelse til helt almindelige lønmodtagere samtidig med, at de pensionister, der har mindst, får hævet deres ældrecheck.

Vi har givet virksomhederne bedre vilkår samtidig med, at vi har verdens grønneste klimamål.

Vi har aldrig brugt så mange penge på at uddanne vores unge som nu samtidig med, at vi har fundet 1,6 milliarder kroner til at forbedre behandlingen for mennesker med en psykisk sygdom.

Politik er at skabe resultater. Det har vi gjort i fællesskab. I Europa såvel som i Danmark.

Nu skal vi helt ud af krisen. Og med den tro på fremtiden, der altid har kendetegnet den danske befolkning, er jeg sikker på, at det vil lykkes.

Det giver en stor tryghed at vide, at det i sidste ende er os selv, som bestemmer. Sådan skal det være i et demokrati. Dem som kæmpede før os og for os har ikke kæmpet forgæves.

Derfor glæder vi os i dag over vores grundlov.

Kilde

stm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Grundlovstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/statsminister-helle-thorning-schmidts-grundlovstale-2014>